СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 232. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЖОВТНЯ 1949. — No. 232. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 6, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

БОЛЬШЕВИЗМ В АМЕРИЦІ ПРИГАСАЄ

Ню Йорк, 4 жовтня. — Зі звідомлення комуністичного органу, Дейлі Воркер, про число примірників цієї газети, друкованих кожного дня впродовж останнього року, показується, що большевизм в Злучених Державах послабає. На загальне число 100,000 членів Комуністичної партії і близько мільйона комуністичних попутчиків, щоденна продаж Дейлі Воркера виносить 23,400 примірників, не зважаючи на посилену агітацію за збільшення числа передплатників упродовж цілого року, а головно підчас процесу проти 11 членів американського комуністичного Політбюра. Пропаганда за поширення комуністичного щоденника принесла тільки 5,000 нових читачів у сьоми його виданнях у різних містах Злучених Держав. Крім органів в англійській мові, партія видає цілу низку щоденників у неанглійських мовах, між ними в українській, російській і жидівській, а з них жидівський „Фрайгайт" є найбільше почитний. Разом тираж большевицьких газет в Злучених Державах виносить коло 40,000 примірників денно, хоч партія звідомила Москву в початках 1949 р., що циркуляція досягає 60,000 примірників. Впарі з упадком циркуляції щоденників і інших видань іде упадок членства. Це пізнати з того, що на різних комуністичних здвигах кількість осіб постійно меншає.

СЕКРЕТАР ДЖАНСОН НЕ ВИМАГАЄ БІЛЬШЕ ВИДАТКІВ.

Вашингтон. — Секретар оборони Луїс Джансон заявив, що вісті про існування атомової зброї в Совєтах не вимагатимуть збільшення видатків на військо в теперішньому часі. Адміністрація стоїть дальше за виряд для 48 повітряних одиниць і за повний військовий бюджет у висоті 14 біліонів. Це заявив Джансон після того, як сенатори звернулися до нього з запитом, чи вони мають збільшити видатки в військовім бюджеті, заки ще законопроєкт в цій справі буде вирішений в конференції обох конґресових палат. Зате Джансон висловив бажання, щоб приспішити оборонні будови на острові Окінава, на Тихому океані і на Аласці.

СЕНАТ ЗАТВЕРДИВ МІНТОНА НА ЧЛЕНА ВЕРХОВНОГО СУДУ.

Вашингтон. — Сенат, 48 голосами проти 16, затвердив Шермана Мінтона на члена Верховного Суду, відкинувши домагання, щоб наперед переслухати його в правничій комісії. Водночас сенатська підкомісія одноголосно відкинула назначення Леланда Олдса на члена Федеральної Комісії Еклектричної Сили, на яке то становище президент Труман назначив його втретє. Як причину до відкинення сенатська комісія подала радикальні погляди Олдса, висловлені прилюдно перед кількома роками.

ЦІЛА БАТЕРІЯ АРТИЛЕРІЇ СПУЩЕНА ПАРАШУТАМИ.

Форт Браґ, у стейті Норт Каролайна. — У приявности президента Трумана на маневрах повітряних сил спущено парашутами з повітря 1,000 вояків, а з ними цілу батерію артилерії, разом з 105 міліметровими моздірами і чверть-тоновими вантажними автами. Це перший раз в історії американської армії виконано такі вправи. Вони мають на меті довести, що перенесення повітряної дивізії на випадок війни може бути дійсністю. Підчас тих вправ не було ні одного поважнішого випадку, отже досвід вважається повним успіхом. Форт Браґ є одним з найбільших військових таборів. Його простір є тричі такий великий як Дистрикт Колумбія.

ОБМЕЖУЮТЬ ЕКСПОРТ СТАЛЕВИХ ПРОДУКТІВ.

Питсбурґ, Па. — Внаслідок страйку сталевих робітників федеральний уряд придумує обмеження на вивіз таких предметів, як електричні холодільні, печі, машини до прання й інший виряд в домашньому господарстві. Заповідається недостача таких предметів на такий лад, як це було негайно в післявоєнних часах. Секретар торгівлі Чарлс Сойер остеріг, що страйк у сталевій продукції, получений зі страйком у вугільній продукції, може поважно захитати добробутом Злучених Держав.

ДИСКУТУЮТЬ НАД СУСПІЛЬНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ В КОНҐРЕСІ.

Вашинґтон. — Палата репрезентантів ухвалила прийняти рішення комісії, щоб новий законопроєкт для поширення суспільного забезпечення передискутувати на підставі „замкненого правила". Отже дискусію будуть вести тільки над цілістю законопроєкту без права зміняти якунебудь точку. Демократичні провідники конґресу певні, що палата прийме цілий бил, а тоді він опиниться в сенаті.

ЗА ОБЄДНАННЯ РОБІТНИЦТВА.

Ст. Пол. — На Конвенції Американської Федерації Праці виголосив промову секретар праці Морис Дж. Товбин. Він сказав, що „тепер потрібне обєднання кожного відтінку американського робітництва". Він заявив, що не має якогось спеціяльного пляну в цій справі, тільки робітництво саме повинно зрозуміти свій інтерес і обєднатися для скріплення робітничого руху.

ГЕРІ БРИДЖЕС ПЕРЕД СУДОМ.

Сан Франсиско. — Гері Бриджес, провідник юнії докових робітників на західному побережжі, станув перед федеральним судом, обвинувачений в кривоприсязі підчас вибирання горожанських паперів. Він тоді присягнув, що не є комуністом, одначе пізніше найдені документи виказали, що він належав до Комуністичної партії й що вся його політика змагала до скріплення підривних елементів серед робітництва. Адвокати зажадали на самому вступі, щоб суддя викинув справу з суду.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗАБІГАЮТЬ ПРИЗНАННЯ АМЕРИКИ

Вашинґтон. — Китайський комуністичний уряд прислав прохання до американського уряду за призвання його влади в Китаю на місце націоналістичного уряду. Департамент стейту заявляє, що йому не спішно полагоджувати це прохання. На скільки відомо, таке прохання вислано до інших Аліянтських держав, як Франції, Великобританії, Голандії, Бельгії й Італії.

СОВЄТСЬКА БОМБА ВПЛИВАЄ НА АМЕРИКАНСЬКІ ВИДАТКИ

Вашинґтон, 4 жовтня. — Упродовж двох тижнів від проголошення вістей про вибух атомової сили в Совєтах уряд починає розглядати політично-економічні можливості, злучені з посіданням атомової зброї Росією. Назріває переконання, що Совєти будуть роздувати цю вістку для спонукання Америки до безупинних нових видатків як на зброєння так і на організацію світової сили. Заключення в урядових колах таке, що атомова зброя посилить совєтську холодну війну на послаблення впливів Злучених Держав з одного боку, а на збільшення їх видатків з другого боку. Така холодна війна має на меті довести до економічного банкротства Злучених Держав. Тому урядові кола звертають тепер більшу увагу на ощадність у видатках і на збільшення продукції.

ХОЧУТЬ ПРИЗНАТИ ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ УЧАСТЬ В МІЖНАРОДНИХ КОМІСІЯХ

Вашинґтон. — Міністри закордонних справ Америки, Англії й Франції згодилися в засаді признати Західній Німеччині право участи в різних міжнародних організаціях. Саме тепер відбувається в Вашинґтоні нарада в справі оборони Західних Держав, отже вони можуть втягнути Західну Німеччину в свою орбіту. Це тільки приспішило б участь Німеччини в Західних плянах. Коли йдеться про організації, у яких Німеччина могла б негайно брати участь, то намічують такі: Міжнародне Бюро Праці; Харчову й Рільничу Організацію; Виховну, Наукову й Культурну Організацію Обєднаних Держав; Монетарний Фонд і інші організації, які або вже існували перед війною, або які покликає до життя О.О.Д.

КАНАДА МАЄ ТУРБОВИЙ ЛІТАК НА 50 ПОДОРОЖНИХ

Торонто. — Перший пасажирський турболітак на 50 подорожних збудувала канадська повітряна лінія. Він має 420 миль швидкости, а пілот, який їде в високі простори порозумівається з станцією на землі при помочі телефонічної бездротної системи. Пробний політ виконано без найменшого недомагання й тому надіються, що підприємство Роял Канадіян Ер Форсес приступить до правильної повітряної їзди пружиновими літаками в 1951 році.

„НАША КАНАДА" ПО УКРАЇНСЬКИ

„Наша Канада' 'це назва книжечки, яку видав департамент освіти в Торонто, Онтаріо, для недавно прибулих до Канади. Набути її можна в тому ж департаменті, засилаючи 35 ц. за один примірник. Книжка видана в українській мові головно для тих, які ще не оволоділи англійської мови. У ній зібрані промови на канадійські теми, що минулого року передавалися на онтерійських радіо-станціях. Інформацію про Канаду її державний устрій, життєві умови й короткий географічний нарис становлять зміст книжки. Ціллю ї її познайомити недавно прибулих з країною, яку вони прийняли за свою. — („Український Голос").

АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА ПРО УКРАЇНСЬКУ РЕВОЛЮЦІЮ.

Ню Йорк, 5. жовтня. — Місцевий Ворлд-Телеграм у вчорашньому виданні передає твердження тількищо прибулого до цеї країни відомого українського адвоката д-ра Константина Паньківського про готовість українців почати революцію проти совєтської окупації, та про безсумнівність совєтської підготовки до завоювання Европи. В повідомленні вияснюється, що д-р Константин Паньківський був колись визначним адвокатом у Львові, що тепер він є членом протисовєтської Української Національної Ради та що він приїхав до цеї країни як звичайний робітник.

БЮЛЕТЕНЬ ЛІҐИ МОЛОДІ.

Згідно з постановами останньої конвенції в Сиракюз, з жовтнем почав виходити місячний Бюлетень Ліґи Української Молоді Північної Америки, як/ часто організаційно-інформативний орган цеї організації.

ГУБ. А. ДРІСКОЛ ПРО УКРАЇНСЬКУ БОРОТЬБУ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Нюарк, 5. жовтня. — В останньому часі тут створено стейтовий Український Республіканський Комітет. Вчора він влаштував перше прийняття, в якому взяв участь губернатор стейту Ню Джерзі, Мр. Алфред Е. Дрісколл, заступник голови краєвого Республіканського Комітету, Мр. Герман, повітовий предсідник цеї партії, Джордж Бекер, та цілий ряд інших осіб з оточення губернатора. Формальною частиною прийняття проводив предсідник Комітету, адв. Іван Романишин. Губернатор Дріскол в своїй промові нав'язав до історичної боротьби українського народу проти диктатур та стверджуючи, що Українська Повстанська Армія продовжує боротьбу проти окупаційних большевицьких дивізій, заявив, що власне в традиції Республіканської Партії є виразне протикомуністичне становище. Українські бесідники вказували на завдання американських громадян українського роду в політичному житті Злучених Держав з думкою про допомогу у визвольних змаганнях України. Крім п. Романишина, з українців забирали голос: Мирон Леськів, Дмитро Галичин, Калина Лисюк, Степан Дембіцький і п. Рудий.

ДРАКОНСЬКІ ЗАКОНИ ПРО ОХОРОНУ СОВЄТСЬКОГО КОРДОНУ

Варшава, 5 жовтня. Польський уряд проголосив договірні зі Совєтським Союзом постанови щодо охорони совєтсько-польського кордону. Тому що Сталін частину Західної України „воз'єднав" під своїм чоботом а частину подарував полякам, перерізуючи новим кордоном українські території, проголошені постанови у великій мірі відносяться до української людности по обох боках кордону. Не зважаючи на всі договори „дружби" і взаємної допомоги, закон про охорону кордону творить практично ще одну залізну заслону в нутрі самої „совєтської сім'ї" та передбачує драконські кари на тих, що поважилися б її порушити. Для прикладу вистачить згадати, що кордон не тільки забороняється переходити, але через нього не можна навіть говорити. Якщо вітер повалить дерево через кордон, то для його усунення потрібно урядового порозуміння. В прикордонній зоні забороняється управляти рілю, випасати худобу, ставити будинки і т.п. Увагу звертає окремий параграф, в якому прикордонним комісіям доручається полагоджувати такі „справи" як „вбивство або поранення спільно знайомих осіб на території одної з договірних сторін, яке заіснувало б в наслідок стрілу в такі особи під час їх переходу кордону..." і т.д.

В СОВЄТАХ ЗНАЙДЕНО РІДКІСНЕ ЗБІЖЖЯ

Лондон, 5 жовтня. Московська радіовисильня повідомила про знахідку рідкісного збіжжя, яке виростає і дозріває протягом 72 днів. Це збіжжя та цілий ряд інших маловідомих рослин мала знайти окрема наукова експедиція на совєтсько-іранському кордоні в провінціях Азербайджану, Дагестану та в інших областях.

ГРУПА АМЕРИКАНСЬКИХ КОНҐРЕСМЕНІВ В ЮГОСЛАВІЇ

Беоґрад, 5 жовтня. До столиці Югославії прибула вперше від часу югославсько-совєтського спору група американських конґресменів, що робить поїздку по Европі. Відвідини в Беоґраді не мають жадного окремого значення ані зв'язку, але місцеві спостереження конґресменів без сумніву матимуть вплив на їх становище в Конґресі щодо зв'язаних з Югославією справ.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВІСТКУ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ СТЕПІНАЧА

Београд, 5 жовтня. Західні дипломатичні представники в Югославії вважають тільки „побожним бажанням" вістку про можливість звільнення засудженого три роки тому на довголітну тюрму примаса Католицької Церкви, архиєпископа Степінача. Спостерігачі вважають, що уряд Тіта тепер того не зробить вже хочби з огляду на совєтські закиди, що він „продається Заходові".

ФАРЛІ ВІДВІДАВ ГЕН. ФРАНКА

Мадрид, 5 жовтня. Вчора прибув тут літаком з Лісбони колишній головний постмастер Злучених Держав, Джеймс А. Фарлі, і сьогодні він мав відвідати шефа еспанського уряду, ген. Франка.

ПІДГОТОВКА СОВЄТСЬКОГО РЕЖИМУ В НІМЕЧЧИНІ

В П'ЯТНИЦЮ МАВ БУТИ ПРОГОЛОШЕНИЙ „ВСЕНІМЕЦЬКИЙ УРЯД" В БЕРЛІНІ.

Берлін, 5 жовтня. — Тут офіціяльно повідомлено, що в найближчу п'ятницю збереться створена Совєтами німецька „рада" та загально вважається, що вона створить і проголосить „все-німецький уряд" під опікою Совєтів в Берліні. Це вказувало б, що Совєти мають далеко більші пляни, як тільки саме створення комуністичної східно-німецької держави. Створенням „все-німецького уряду" большевики плянують насамперед здобути собі симпатії німецького загалу, якому ще не цілком вивітріло з голови гітлерівське гасло про „один нарід, один райх і один фюрер". Після проголошення совєтського „все-німецького" режиму, він був би негайно визнаний Совєтським Союзом та всіми його сателітами і тоді мала б початися совєтська акція проти створеної недавно західно-німецької федеративної республіки, проти якої Совєти вже запротестували перед західними союзниками. В цьому напрямі вже починається інтензивна пропаганда. Звертається увагу, що Совєти починають „ставити" німецьку проблему безпосередньо після встановлення свого режиму в Китаю.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗАХОДИ ПРОТИ ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 5 жовтня. — Американський високий комісар Німеччини, Джан Дж. МекКлой, закликав вчора ввесь персонал американського управління до максимальних зусиль для припинення можливого відродження націзму й антисемітизму в Німеччині. В поінформованих колах вважають, що заклик МекКлоя був наслідком його спостережень в новоствореному уряді західно-німецької республіки та дальша наявність тоталітарних тенденцій.

ПРИЙНЯТО ПРОГРАМУ ДЛЯ АКТИВНОСТИ ЮНЕСКО В НІМЕЧЧИНІ.

Париж, 5 жовтня. — Виховна, Наукова й Культурна Організація Об'єднаних Націй, що відбуває тут свою чергову конференцію, прийняла вчора великою більшістю голосів запропоновану програму щодо активности цеї організації в Німеччині. Програму прийнято, не зважаючи на сильні протести совєтських сателітів, які загрозили виступом з організації, вважаючи, що вона „стала маріонеткою в руках західних імперіялістів".

УЧАСТЬ ВЕЛИКОДЕРЖАВ В НАРАДАХ В СПРАВІ ГРЕЦІЇ.

Лейк Соксес, 5 жовтня. — Новостворений Балканський Дорадчий Комітет Об'єднаних Націй, завданням якого є простудіювати можливості „нормалізації стосунків" в Балканських країнах у зв'язку з большевицькою партизанкою в Греції та допомогою тим партизанам з боку совєтських сателітів, запросив вчора вперше до участи в нарадах представників Злучених Держав, Британії і Совєтського Союзу. Совєтський представник мав би мати „нові ревеляційні пропозиції" в тій справі. Загально стверджується добрий проґрес в нарадах Комітету та велику можливість „прінціпового" полагодження спору, що протягом останніх років був не останньою причиною міжнародної політичної кризи.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИПОВІЛА ДОГОВІР З ЮГОСЛАВІЄЮ.

Прага, 5 жовтня. — Йдучи за прикладом Совєтського Союзу та інших совєтських сателітів, комуністичний уряд Чехословаччини виповів вчора договір приязні і взаємної допомоги з Югославією. Чеська нота в тій справі, доручена югославському амбасадорові та проголошена в пресі, є цілком така сама, як ноти інших сателітів і Совєтів. Виповідження договору аргументується „фактами" з недавного процесу в Будапешті і відповідальною за це робиться тільки Югославію. Чехословацька нота не була жадною несподіванкою в Вілгороді.

ЗАКОН ПРО ДЕРЖАВНУ КОНТРОЛЮ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Прага, 5 жовтня. — Комуністичний уряд Чехословаччини ухвалив вчора законопроєкт відносно державної контролі Церкви та церковного життя в країні. Законопроєкт, що має бути предложений парляментові на найближчій сесії, передбачує повне підпорядкування Церкви комуністичній владі, робить священиків державними урядовцями та передбачує кари для тих, хто з цим не погоджувався б. Всі священики мали б складати присягу вірности безбожницькому урядові. Ватиканські кола гостро осуджують цей законопроєкт, вважаючи його практичним заходом на повне знищення Церкви, або ще гірше, віддання її на послуги комуністичній владі.

ЗАПОВІДАЮТЬ БРИТАНСЬКЕ ВИЗНАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ В КИТАЮ.

Лондон, 5 жовтня. — В поінформованих колах вважають, що британське визнання встановленого перед кількома днями комуністичного уряду Китаю є вже тільки проблемою часу. Британія мала б рішитися на цей крок у зв'язку зі своїми торговельними інтересами.

ПОЧАЛАСЯ БИТВА ЗА КАНТОН.

Кантон, 5 жовтня. — Після деякого часу інтензивної підготовки, битва за теперішню столицю національного китайського уряду вже почалася. Сильні комуністичні армії почали наступ на два центри на підступах до Кантону, на Генґянґ, віддалений на 265 миль на північ від Кантону, та на Куконґ, віддалений вже тільки 125 миль від столиці. Комуністи натрапляють на запеклий опір націоналістів.

СТРІЛИ НА ВУЛИЦЯХ ПРАГИ.

Прага, 5 жовтня. — Очевидці заявляють, що минулої суботи на вулицях столиці Чехословаччини вив'язалася стрілянина, в наслідок якої три особи були вбиті й кілька поранених. Один з вбитих перед смертю ще закричав: „товариші, завіщо ви мені це зробили?!" Поліція опісля повідомила, що це „не було нічого надзвичайного".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число в понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ДО ВАШИНҐТОНУ НА КОНҐРЕС

В днях 5 і 6. листопада треба нам бути у Вашинґтоні й взяти участь в нарадах Четвертого Конґресу Українців. Думаємо, що подавляюча більшість нашого громадянства в тим згідна, а коли так, тоді треба, щоб усі наші громади, парафії та організації негайно цю важну справу обговорили і вибрали на Конґрес своїх делегатів.

Відбувати і організувати українські конґреси та маніфестації для нас не новина. Розуміти їх потребу та відчувати їх значення — річ природна. Трагедія України була й є теж сьогодні раною у нашому серці, а журба за дальшу долю поневоленого українського народу була й нині є нашою журбою. Це є те, що вело нас уже нераз до Вашинґтону, те саме поведе нас туди і наступного місяця. Підемо, щоб з щирим серцем і чистою думкою обороняти право українського народу на самостійне й вільне життя; провірити те, що в цій справі досі зроблено та намітити пляни дальшої праці.

Були ми теж у Вашинґтоні, як почалась друга світова війна. Заманіфестували там свою льояльність і готовість боронити американські ідеали, як теж проголосили наше становище в українській справі в звязку з боротьбою демократій з тоталітаризмами і диктатурами, з комунізмом, націзмом і фашизмом. Тепер ідемо до Вашинґтону з „рекордом" своєї праці й посвяти в часі воєнних змагань з ворогами Америки. Американські вояки з українськими прізвищами були ж відзначені найвищими почестями, конґресовими медалями. Американський полковник українського роду став героєм на Корегідор, як це проголосив у своїх спогадах його командант. Два американські „Кораблі Свободи", що сповняли воєнну службу, були названі іменами двох українських імігрантів.

Американські українці сповняли ось так свій святий обовязок на всіх відтінках, обороняючи чесно Америку і демократію. Проте не сповнилися їхні мрії, бо залишився у світі червоний опир у Москві, що далі гнобить Україну і загрожує навіть Америці. Тепер будемо мати чергову нагоду сказати про це у Вашинґтоні ще раз своє слово, себто заговорити про міжнародне положення, що заіснувало через совєтську агресію по другій світовій війні й продовжило трагедію України під московською червоною окупацією.

Уже сам горожанський обовязок наказує нам допомагати американському громадянству та урядові пізнати правду про Україну. Тому саме не відкладаймо цеї справи і виберім завчасу по громадах та організаціях своїх найкращих представників та вишлім їх на Конґрес Американських Українців у Вашинґтоні.

Ще додамо, що з нагоди цього Конґресу виступить у Вашингтоні Українська Капеля Бандуристів, що вже вкрила славою українське імя і тут на американській землі. Це буде культурна маніфестація незломного духа українського народу, знагаючого від непамятних часів до краси і волі.

Хіба не треба додавати, що все це получене теж з великими матеріяльними витратами і тому вказане, щоб уже тепер усі ми поспішили Українському Конґресовому Комітетові з грошевою допомогою. Тому треба доконче надсилати негайно не тільки імена делегатів на Конґрес, але теж вплачувати вкладки від організацій, що хочуть і повинні мати своїх представників у Вашинґтоні.

НАЙМОГУТНІША ЗБРОЯ.

З визволенням атомової енергії та з можливостями практичного використання цеї космічної сили, людський геній вирвав життю, здавалося б, останню таємницю, крім самого життя. Конструктивні як і деструктивні людські можливості вже майже нічим не обмежені. Тепер, залежно від самої людини та від її наставлення, світ, людство і його цивілізація можуть вступити або на шлях небувалого розвитку і розквіту, або суцільного знищення. В доповненні до недавніх обчислень, що кількома сотнями атомових бомб можна практично знищити ввесь світ, в останньому ще повідомлено, що в теперішньому розвитку науки кільканадцять людей могли б протягом кількох днів вигубити все людство в бактеріологічній війні. Шекспірівське бути чи не бути, стало в цілій своїй грозі не тільки перед відповідальними державними мужами, політиками і стратегами, але дослівно перед кожним членом кожного суспільства.

Серіозність цеї проблеми є занадто велика і занадто грізна, щоб з неї можна відразу здати собі справу і до неї призвичаїтися. Розвиток техніки і її можливостей випередив на сотні років категорії людського думання. Сьогодні загал говорить про дійсність, але тільки одиниці здають собі з неї справу. Людство, можна б сказати, переросло само себе та опинилося в крізі, з якої тільки максимальна свідомість та відповідальність можуть його вивести. Недаром Ню Йорк Таймс кілька днів після проголошення вістки про атомову експльозію в Совєтському Союзі писав в редакційній статті про „пошукування геніїв в політиці", як вони є в науці.

В таких обставинах ще більшого значення і правдивости набирає старе твердження, що в суспільному житті наймогутнішою зброєю є преса. Звичайно, вона як і атомова енергія та всяка інша зброя, може бути корисна і творча, якщо її відповідально використовується, але може бути теж нищівна, як стане знаряддям злочинців. Бачимо це на прикладі демократичної преси та преси тоталітарних націстичного і большевицького режимів. В Совєтському Союзі преса є в руках уряду найбільш дошкульним знаряддям гноблення народу, тоді як в демократичних країнах ця преса є головним сторожем громадських і особистих свобід, є важливою контролею та реєстром суспільного життя, є справді життєдайною кров'ю в жилах суспільного організму.

Окреме значення має вільна преса для поневоленого народу. Бо це ще єдина щілина, крізь яку може продістатися в світ однаково, як стогін гноблених і тортурованих жорстоким окупантом, так і боєві оклики тих, що боряться за свободу свого народу. В обставинах тоталітарного большевицького поневолення України, коли самому українському народові не тільки відібрано всі можливості вільної думки і вільного слова, але коли ще й в його імені промовляють його ж кати, значення української вільної преси не можна б перецінити. Вона є справді не тільки тою наймогутнішою зброєю, але й одним з дуже нечисленних засобів заступництва і оборони української справи на міжнародному терені, вислову вільної української думки, організації прилюдної опінії, людських почувань і звернення та використання їх в змаганні за здійснення великих ідеалів правди і волі. Якщо правдою є твердження, що політика це насамперед боротьба за здобуття думки і почувань для одної чи другої великої справи, то в цій боротьбі справді наймогутнішою і найуспішнішою зброєю є власне вільна, незалежна преса.

Ці міркування насуваються у зв'язку з теперішньою кампанією „Свободи" в справі добровільної доплати до передплати та пресового фонду. „Свобода", зі своїм апаратом, із своєю традицією та великим моральним капіталом, здобутим довгими роками відданої служби своїй громаді та своєму народові, має в теперішніх обставинах всі дані на те, щоби стати справді репрезентативним органом вільної української думки у вільному світі. До цього бракує їй тільки одного: грошей! Кожний з читачів міг ствердити чималий прогрес газети за останні роки. Насамперед додано в тижні одне число газети більше. Завдяки новим машинам, які вимагали більшої інвестиції капіталу, поліпшено та продовжується поліпшувати форму. На сторінках „Свободи" читачі мають можність ствердити публікації статтей щораз більшої кількости авторів, між ними багато загально відомих та авторитетних імен. Але мало хто знає, якими зусиллями це робиться. Бо ж в тому самому часі ані на цента не могли збільшитися приходи „Свободи". Навпаки, кошта друку та видання взагалі з кожним днем збільшуються, тоді як передплата за „Свободу" все така сама як була тому рік, два, десять і двадцять.

В останніх часах, як до нас почали приїздити нові українські творчі сили, редакція „Свободи" опинилася перед проблемою, від розв'язки якої залежить честь нашої громади не менше як від будь-якої іншої спільної акції. Майже кожного дня відомі автори з різних ділянок української творчости звертаються до „Свободи" з пропозиціями прийняти до друку їхні статті та більші чи менші твори. Редакція з душі хотіла б це зробити, але чи маємо ми право прийняти ці пропозиції тоді, як самі не можемо запропонувати за них бодай мінімального гонорару? Чи Ви, читачі „Свободи", мали б сумління приймати такий подарунок в багатьох випадках від людей, що найважчою працею протягом дня заробляють на прожиток, ставляючи свої перші кроки на цій землі, а ввечорі пишуть свої твори, хоча болять руки і втома з ніг валить?

Під час цеї одномісячної кампанії „Свободи" кожний читач має можність виявити своє розуміння тої найважливішої зброї, якою є преса, та тої великої посвяти для української справи, що її виявляють всі ці, що надсиланням своїх статей бажали б причинитися до розвитку української думки та до перемоги української правди.

Вже в попередніх повідомленнях ми згадували, що Редакція і Адміністрація „Свободи" мають великі і сміливі пляни щодо дальшого розвитку та розбудови щоденника, якщо тільки Ви поставите їм до розпорядження найбільш необхідні фонди. Це, що попередніх років Ви складали, не вистачало навіть на повне покриття дефіциту. Щоб могти газету дальше розбудувати і поліпшити, необхідно, щоб Ви свою доплату і свої жертви збільшили два три і більше разів. А Ви знаєте, що Редакція і Адміністрація „Свободи" зі свого боку доложить ще більше зусиль, щоби практичну вартість Вашої допомоги ще збільшити та зробити зі „Свободи" справді ту наймогутнішу зброю в боротьбі за здійснення американських ідеалів свободи та за перемогу української правди.

М. Шлемкевич.

СЛОВО ЗА СУСПІЛЬСТВОМ

Щораз частіше і щораз свідоміше зазначаємо всі, — і ті, що давно приїхали сюди, і ті, що причалили до берегів ЗДА після другої світової війни, — що не є нашою єдиною і остаточною ціллю добре і безпечно влаштуватися. „Кара", шість „румів" і „телевижен" не є нашими найвищими ідеалами. Ні, перед нами достойніші і дальші завдання. Маємо помогти нашій страждущій і воюючій батьківщині визволитися зпід ярма супостата; маємо помогти привернути їй недавно здобуту державну свободу. Задля цього мусимо зробити те, чого не може зробити відгороджена залізною завісою Україна: — мусимо інформувати світ про її змагання до свободи, мусимо бути свідками і звістунами правди про Україну.

Яка це важна справа, цього навчив нас гіркий історичний досвід. Після першої світової війни, коли в огні революції кувалася молода державність, широкий світ не знав нас, або мав про нас викривлене ворогами уявлення. І тому дійшло до найбільших дивовиж і трагічних помилок. Переможні західні демократії помагали не демократичній Україні в її кривавій боротьбі за волю проти диктаторської большевицької Росії, але вони спомагали російську протидемократичну реакцію, очололену царськими генералами. — Вишколені та узброєні демократичною Францією польські леґіони з тихою згодою тієї ж Франції встромили ніж в спину воюючій Україні, нападаючи на Галичину. Вислід незнання і помилок страшний і для України і для світу. Сьогодні на нього впала тінь жорстокої потуги Москви, що проковтнула і тих царських генералів і ту нерозважну Польщу, і тепер готовиться проковтнути всіх.

Наші вороги знову баламутять думку світу. Російська еміґрація ніяк не хоче зректися своїх імперіялістичних мрій і переконує далі, що упорядкування Східньої Европи можливе тільки в єдиній неділимій, і що українці і інші народи радо примиряться з новим, на демократично підмальованим російським ярмом. — Одночасно польська еміґрація, її осередок у Лондоні, її громадські установи і з'їзди, закликають до боротьби за західні українські землі. В численних, нібинаукових виданнях вони вмовляють у рішальних політиків світу, що це корінні польські землі; навіть, що українцям ослабленим сьогодні їх зовсім непотрібно. Цей останній арґумент особливо підозрілий. За ним сором'язливо ховається думка і бажання зробити з цілою Галичиною і Західною Україною взагалі те, що перед кількома роками зробили поляки з Лемківщиною: — перегнати все українське населення на схід, за Збруч.

Що ж маємо робити ми? Ясно, що в тій брехливій пропаганді мусимо протиставити щиру правду про Україну. І то не в агітаційних летючках тільки, але в поважних наукових творах, які вселюють довіря до себе і переконують. Дати такі твори це обов'язок наших наукових осередків. І оце найстарший із них — Наукове Товариство ім. Шевченка — в 75-річчя свого існування поставило собі за першу ціль виконати це завдання і сповнити свій обов'язок супроти нації. Воно готовить і незабаром передасть своєму суспільству і світові документарну книгу про Україну під Совєтами, яка відкриватиме очі тим, що ще не знають, що криється під словом „совєтський рай". — Наукове Т-во ім. Шевченка вже почало друк докладного опису наших західних границь з діяграмами і мапами, які мають перед світом виявити правдиве обличчя наших західних земель і доказати безпідставність, з якої світ має довідатися правду про Україну, її історію і культуру.

Що ж тоді маємо робити всі ми? Передовсім мусимо дбати про те, щоб інформації, які подаємо чужинцям, були правдиві і однакові. Коли кожен українець залежно від настрою говоритиме раз це, другим разом те, або коли українці залежно від партійної приналежности говоритимуть кожен що інше, — тоді краще такої пропаганди і не починати. Вона тільки підриває до нас довіря і просто штовхає в ворожий бік. Отже мусимо засвоїти собі один науковий погляд на сучасну Україну. НТШ дає нам в руки підручник задля цього: — Енциклопедію Українознавства.

Другий наш обов'язок постаратися, щоб ця Енциклопедія Українознавства і названі вище інформаційні твори про Україну під Совєтами і про наші західні границі знайшлися не тільки в руках українців, але також у руках чужинців, передовсім на полицях важніших світових бібліотек. Поруч найновіших російської, польської і інших мусить знайтися і Енциклопедія Українознавства. Тоді кожен відповідальний і поважний учений, чи публіцист, поки писати щось про Україну, загляне до тієї книги правдивого знання. І тоді не одна із закинутих нашими ворогами думка спростується, або хоч захитається. Тоді і дорадники рішальних політиків і військовиків, виготовляючи свої звідомлення і записки, перед тим таки провірятимуть свої погляди, порівнюючи їх із науковим пізнанням, замкнутим в томах нашої Енциклопедії.

(Докінчення на стор. 3-тій).

Юрій Липа.

КІННОТЧИК

2)

Хвосьнули нагаї, закресало копитами. Наздогін котовцям стріляє сотник. Один упав, волочиться. Другий утік таки з його конем.

І від тої хвилини приспішилося життя кіннотчика. Як кресання копит, як спішливий стукіт серця, так світ до нього заговорив.

Вибігає сотник, біжить попід мурами вздовж вулиці, клене, жалкує:

— Який кінь був, який кінь, — на голос приходив!

Побабахкують вистріли, з боку Роздільної артилерія стугонить. Дзявкне часом куля невідь звідки.

Прихиляється сотник, підбігає.

Раптом хтось із боку гукає, аж під ноги підкочується.

— Я знаю вас, — каже чоловічок, що тин перескочив, ви сотник Недайхата. А я — член Центральної Ради: теж утікаю від них. Поведу вас безпечніш, городами.

Воно й краще — бо вже видно, бо мрячка надморської провесни заплаканими клаптями розлазиться.

Біжать через городи, в торішнім огудинню плутаються, в кулі сахаються, в калюжі падають.

За містечком прилягли. Бачуть: котовці проїхали, бомським боці, — каже, — уже в бами обвішані, у стрічках, тюбранах, шалях.

Проїхали — за ними вже негусто большовиків. А потім і зовсім пусто, тільки їде дорогою жовта бричка. У бричці — двоє з зірками, одягнені шиковно.

— Пане депутат — каже Недайхата, — ви забіжіть уперед і, як треба, то коня придержіть. А я вже своє зроблю.

Сам із плеча коротку кавалерійську рушничку стягає. Ляснули два стріли в вогкім повітрі, і нема в бричці нікого. Тільки шкапина усім тілом дрижить.

Убрав сотник шкіряну куртку з паперами, і шапку з зіркою, а свій френч із відзнаками викинув. Перебрався й депутат — їдуть спокійно.

Що хто спитає, — то йому комісарську посвідку тичуть.

Перед самим Дністром побіг депутат на розвідку, — прибігає задиханий.

— Ваш полк уже на румунБесарабії, в Бендерах.

Видно бесарабський беріг як на долоні. Аж сотникові, здалося, що свою сотню бачить, всю на ворожих конях, що то сам колись у прикордонній службі на Курщині підбирав.

Підборіддя погладив.

— Перепливу Дністер, — каже.

— Убють, — жахається малий депутат, — і котовці, і румуни стріляють. Одного вас до себе не пустять, — ви не полк. Та й у них катавасія, українська частина Бесарабії повстала, Маєвський Директорію на Бесарабію й Буковину сформував. Убють як не в воді, то на березі.

— Таж мій полк хиба до уряду зголоситься?

— Хиба десь на західний бік, десь на Камянець, на Снятин його румуни перекинуть.

По тих словах бере сотника за руку: — Знаєте що, — каже, — большовицький південний клин і так Директорія швидко зліквідує, в Києві мільйон війська мали, — сам бачив. А ви, пане сотнику, перебудете тимчасом хуртовину в мого дядька, — тут недалеко він хуторець над лиманом має.

— Ні, — каже Недайхата, — я піду на Могилів, а як треба, то й на Камянець. Таки своїх десь перестріну.

Не слухає нічого, — йому сотня на вороних конях увижається, —, бере шкапу з брички, прощається, рушає.

Їде веселий, — хоч шкапа обозна, хоч без сідла — а він всеж на коні.

Часами тільки ще циганів згадає, — вилає.

Уже так надвечір небо застигло, засиніло, холодом повіяло, — коник голодний. Насилу до якоїсь хати, до заїзду дотюпались. Там виніс шинкар трохи ковбаси, самогону, — розігрівся сотник. До дівки, що воду носить, підморгує, до старої шинкарки.

Уже надворі темно, холодно, а в шинку затишно, тепло, як у кожусі.

Аж тут увіходять двоє, куртки шоферські, самі при зброї.

Старший каже молодшому:

— Провірь документи.

— Документи!

Сотник устав, сміється.

Молодший бере, перечитає, складає папір.

— Так ти — комісар по борьбі з бандитизмом? А ми, голубчику, бандити зеленої армії отамана Щуся. Ми тепер з Махном ідемо.

Попався ж ти нам тепер! — сміється.

— Ні, не попався, — каже сотник.

Револьвер вихопив, молодому — межи очі стріляє; другий йому над ухом — вогнем, він у другого — навідруч. Вікно висадив плечем, вискочив, допявсь коня коло шинку, вдарив і поскакав проти ночі.

За ним вистрілили — та дарма.

Відітхнув трохи, волосся помацав — припалене коло вуха. „Тайже й бісові „цигани!" ще раз циган вилаяв. А потім думає: „Всеж шкапу на строєвого коня зміняв, — то добре!" Папери большовицькі викинув.

Їде цілу ніч — коник молодий, добрий. Минув одно село, минув друге, хто знає може там щусівці? Григориївці?

У третє віхав, — голодний був: тай коня жаль — притомився.

Тільки перші хати минув, а зза хат грушками повипадали люде, біжать. Оточили.

(Дальше буде).

„СВОБОДА" голосить і поширює правду про Україну та українські змагання!

ДОПОМОЖІТЬ СКРІПИТИ ЦЕЙ ГОЛОС, БО ЦИМ ПРИЧИНИТЕСЬ ДО ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПАТИ І СВОЮ ЩЕДРУ ЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"!

У міжпланетні простори

„Експрес до Місяця" — це назва найнотішої турбо-ракети, яку придумано в морській Досвідній Лябораторії для подорожі в планетні простори. Новинку про це оповіщено 12 вересня б.р. впарі з оповісткою про невдалий полет ракети Вікінґ, випущеної з летунського експериментального поля Вайт Сендс у стейті Ню Мексик з початком травня. Оповістка зазначує, що полет Вікінґа був невдачний, бо стрільно підлетіло тільки до висоти 33 миль і повернулося на землю. Управа ляbораторії цим не знеохочується, кажучи, що це був пробний полет нової ракети, який приніс незвичайно цінні вісті з далеких надземних просторів. Цей досвід буде використаний в майбутньому полеті, який уже плянується. Черґову пробну ракету хочуть вислати в лютім наступного року і так ступнево, аж до успіху.

У тому часі, коли оприлюднено оповістку про полет ракети Вікінґ, знавець стратосферичних справ, Александер Файнберґ, оприлюднив у Ню Йорку існування найвищого „мозкового робота", тобто, машини, яка заступає людський мозок. Його коротка назва „Електронічний Калькулятор", тобто рахункова машина. Машину збудувала Міжнародна Корпорація Бизнесових Машин для переводження складних обчислень як з ділянки чистої науки, так і з ділянки практичних праць. При її допомозі астрономи будуть могли обрахувати на сотні років наперед рухи й правильний шлях планет, а теж провірити вже звісні й відкриті інші правила подорожі планет і інших небесних тіл у давнє минулому. Обчислення переводить Джералд Клеменс, директор Морської Обсерваторії на спілку з д-ром Дирк Брауером, директором Обсерваторії Єйл.

Д-р Волес Дж. Екерт, директор департаменту чистої науки в Корпорації Бизнесових Машин, твердить, що нововинайдена машина дасть спроможність точно устійнити права природи не тільки для вжитку астрономів, але й для практичних науковців, які приготовляють шляхи для планет. На підставі калькуляції можна буде наперед устійнити положення планети чи іншого піднебного тіла в якімсь моменті, а подорожний у надземній сфері зможе точно віднайти самий для себе точку у всесвіті, в якій він найшовся так, як вправлений моряк може зорієнтуватися підчас подорожі на морю.

Таку орієнтацію в повітряних просторах називають „екстраполяцією', тобто передбаченням майбутності в просторі на підставі минувшини.

Коли безпосередньо після скинення першої атомової бомби на Ґірошіму в Японії, появилися загальні вісті про розколення атому й винахід на цій підставі атомової бомби, науковці виявили, що міркування Алберта Айнштайна над його ,теорією релятивности" помогли вченим при досвіді з звільненням атомової сили.. Александер Файнберґ впевняє, що електронічний калькулятор стане в пригоді людям, що придумують засоби подорожі до планет чи в міжпланетні простори. Для практичних цілей служать досвіди з ракетою Вікінґ, в Ню Мексику.

Ніхто не знає, як багато ще часу забере американцям чи всьому людству, щоб переборoти перепони у змаганні до полету через розмірно тонку верству повітряної й газової атмосфери, які окутують земний ґльоб, заки людина зможе добитися до іншого небесного тіла. Зате прикладово намічені вгорі винаходи й приляди вказують, що такий полет належить уже до можливостей.

Урядовий Інститут Мореплавства настановив комісію для технічного розвитку засобів подорожі в вищу атмосферу й для міжпланетарного повітреплавства. Предсідником її є адмірал Ґордон Дж. Мк Лінтон, управител Академії Тогровельної Маринарки Злучених Держав, приміщеної в Кінґс Пойнт, на Лонґ Айленд під Ню Йорком.

Комісія виявляє, що ідуть досвіди над використанням атомової сили для порушування ракет, а це вказує, що подорож у міжпланетні простори вже не є такою фантазією, якою була ще перед десятком років. Перед комісією лежать ще великі трудноші, заки вдасться вислати безпілотну ракету в міжпланетну атмосферу. Це не мала трудність для мрійників, які бажають обіхати місяць або якусь планету. Треба рахуватися не тільки з часом, але й його точним обчисленням наперед і точним придержуванням передбаченого „пляну їзди", а тут нема ні твердих залізничих рейків, ні гір, ні рік для орієнтації. Подорож до планет можна хіба прирівняти до змагань стрільця, який випускає кулю. Вона вдаряє у наперед призначену ціль і щойно, як ударить, можна ствердити, що вона залетіла, бо її полету ніхто не міг доглянути.

Практичні науковці намічують теж ціль подорожі до планет. Кажуть, що найлегче буде долетіти до Венери, а не до Марса, який має лежати найближче землі. Це підрахували студенти з університету Родес, у Південній Африці. Агенція Ройтера звідомляє, що група старших студентів перевела приватну студію над фізичними перешкодами у виконанні таких плянів. Вони твердять що подорож до Венери не натрапить на такі повітряні перешкоди, як подорож до Марса.

Перша людина, яка виїде на чужу планету мусить бути готова на те, що звідти не вернеться. Про це говорять тепер у двох провідних ракетових товариствах: в американському в Ню Йорку і британському в Лондоні.

Зі згаданих на початку винаходів і досвідів можна прийти до висновку, що теоретично можна буде скласти плян „подорожі на місяць" при допомозі ракети „Експрес до Місяця". Але це тільки — в теорії.

Слово за суспільством

(Докінчення з 1 стор. 2-гої)

Це ясне. Але Наукове Т-во ім. Шевченка не має стільки засобів, щоб розіслати Енциклопедію Українознавства по всіх бібліотеках. Деякі багатші самі куплять, але не-одній треба післати даром. І це обов'язок українського суспільства створити фонд кількохсот примірників Енциклопедії для цієї цілі. Справа матеріяльно рішуче не занадто тяжка, тільки треба доброї волі. Єсть же у нас досить достатніх громадян, що можуть не тільки для себе передплатити Енциклопедію, але ще один, а то кілька примірників уфундувати для чужих бібліотек. — І кожне наше товариство і кожна установа, Народні Доми, зокрема більші централі, можуть виявити розуміння тієї важної справи. Цим вони не тільки виконають свій обов'язок, але і собі створять гарний памятник. Такі фундатори могтимуть порозумітися з Науковим Т-вом ім. Шевченка і призначати фундовані ними примірники для тих бібліотек, яким забажають дати їх від себе. На кожному примірникові буде зазначене ім'я особи, чи назва товариства, яке книжку фундувало. Ось поле шляхетного суперництва між окремими особами і товариствами. І ось можливість ділом, навіть нетрудним ділом, доказати свідомість і зв'язану з нею жертвенність.

Наш наудовий світ свій обов'язок виконує. Серед дуже несприятливих життєвих умовин скитальства він дав основні твори для утвердження духової єдности серед розпорошених українських людей, і твори для поважного, успішного усвідомлювання широкого світу про Україну, її історію, її духа і її боротьбу за державу. **Тепер слово за суспільством.** Його відношення до тих творів, співучасть у передплаті Енциклодії Українознавства і фундуванні примірників для світових бібліотек буде своєрідним вселюдним плебісцитом і відповіддю на питання: — чи наші наукові осередки мають далі працювати і розробляти проблеми, важні для боротьби за визволення? Чи мають готовити нові так само конечні видання? — Чи — навпаки мають замовкнути серед байдужости суспільства і мають дати змогу нашим ворогам без достойної відсічі ширити брехні про Україну?!

Ось питання совісти, що тепер повисло над суспільством. Кожна українська свідома людина, зокрема кожен достатніший українець, і передовсім кожна українська організація хай же розрахується зі своєю совістю, і хай дадуть відповідь на вище поставлені питання.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

ЛІСТА: Ч. 2.

Відділ:		Жертва:
	З ювілейного віча У. Н. Союзу в Клівленд, Огайо	$100.00
	Михайло Осінчук	5.00
	Михайло Савчин	5.00
	Олена Сполітакевич	3.00
	Гапа Дмитро	3.00
	Семчишин Григорій	3.00
	Й. Зазуляк, передплатник	3.00
	Степан Бляховський	3.00
	Олександер Новосад	2.00
	Василь Андрус, передплатник	2.00
	Решнивецька Марія	2.00
	Стефан Кулик	2.00
	Олександра Биковець	2.00
	Chamalik Dmytro	2.00
	Іван Лисянський	2.00
	Wasyl Bugel	2.00
	Іван Боберський	2.00
	Павло Михальчук	2.00
	Василь Дежурко	2.00
	Лев Ясінчук	2.00
	Евстахій Крайківський	2.00
	Петро Чопек	2.00
	Й. Балабан	2.00
	Михайло Долочиський	1.00
	І. Куземський	1.00
	Остап Стельмах	1.00
1	Семен Полівка	2.00
7	Андрій Капітула	1.00
23	В. Пресковин	2.00
45	Сампара Михайло	4.00
55	Йосиф Гуцуляк	2.00
55	Адам Ціздин	1.00
58	Володимир Запарашок	2.00
62	Василь Дупіряк	2.00
70	Іван Смеричанський	3.00
70	Петро Костик	3.00
70	о. Александер Улицький	2.00
70	Ева Хомен	1.90
81	Антін Хімяк	2.00
85	О. Костюк	3.00
86	Савчак Іван	2.00
89	Роман Леско	1.00
98	Іван Чорній	2.00
98	Гевчук Стефан	2.00
98	Іван Цікот	2.00
99	Михайло Балко	2.00
106	Severynski Gustaw Jacob	2.00
118	Стефан Мельник	2.00
132	о. І. Теодорович	2.00
146	Дмитро Ґурняк	1.00
156	Карнаух Кирило	1.00
170	Варвара Паньків	2.00
170	Іван Дубек	2.00
170	Павло Мелень	2.00
213	Стефан Готра	3.00
223	Іван Мазур	3.00
257	Михайло Каранько	2.00
265	Коцур Анна	5.00
268	Теодор Радинський	2.00
270	Михайло Баран	3.00
270	Василь Жуковський	2.00
270	Михайло Турчинський	2.00
271	Д. Чучман	2.00
286	Павло Німець	3.00
286	Лука Балуґянський	2.00
296	Іван П. Федан	5.00
296	Михайло Головчак	2.00
298	Генри Гаврилів	4.00
325	Михайло Турко	2.00
338	Франко Янковський	3.00
352	Софія Бандирська	2.00
361	Лазута Василь	5.00
361	Д-р Роман Осінчук	5.00
361	Григорій Кулішка	3.00
361	Шевців Стефан	2.00
361	Іван Косінський	2.00
361	Stephen Stevens	2.00
361	Гнатів Василь	2.00
361	Д. Ксьондзик	2.00
369	Богонос Йосиф	2.00
388	Ілько Сорока	2.00
403	Демко Хомин	5.00

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕЛМАЙРА, ГАЙТС, Н. Й.

Віче в народних справах.

Заходом Тимчасового Комітету „Самопомочі" відбудеться 8 жовтня ц. р. в церковній галі віче, на яке проситься усіх громадян прибути, бо будуть обговорені дуже важні справи. Початок 5 год. пополудні.

—o—

БАЛТИМОР, МД.

Відновлення церкви з пошануванням української мистецької традиції.

Дільниця Кортіс Бей є частиною мільйонового Балтимору і має віддавна українську оселю. Старші її члени прибули сюди ще перед першою світовою війною, вони й здобулися на власну церкву, а коли ця погоріла, закуплено дуже гарну церковцю, яка разом з парохіяльним будинком серед дерев творить окремий замкнений комплекс. На горбку, але недалеко головної дороги, церква виглядає як який замочок із старих часів. Ще спочатку цього року церква була досить запущена, з голими стінами, і не було в ній нічого такого, що говорило б про наш обряд із його довговіковими традиціями. Цьому постановила зарадити група місцевих громадян і привести церкву до порядку. Цією справою зайнявся з запалом парох церкви о. Василь Середович, а коли він перейшов у міжчасі до Филаделфії на пароха катедральної церкви, справу повів далі новоприбулий з Німеччини о. Роман Ганас, який при піддержці парохіян довів усе до кінця.

Для переведення всіх звязаних з відновою робіт спроваджено мистця С. Гординського і він нутрові церкви, яка архітектурно має легкі готичні риси, надав українського традиційного характеру. Для цього він використав відповідні зразки орнаментів, базуючись головно на взорах старої нашої емалії з часів св. Володимира Великого. Як відомо, Метрополітальний Музей у Ню Йорку у збірці Морґана має цикл старих українських емалій, з яких деякі походять з викопалин на місці збудованої св. Володимиром Десятинної церкви. Але ті елементи старого орнаменту передано зовсім змодернізовано і відповідно до вимог стінного малярства. Орнаменти виконані в зелених, синіх та червоних барвах із золотом на мореле-вому тлі, що все дає теплу гармонію барв. За престолом і на бічних стінах між вікнами розміщено дванадцять окремих малюнків на полотні: патронів церкви св. Петра і Павла, Ісус Христос учитель, Ісус Христос на хусті св. Вероніки, Мати Божа, Марія Діва, святі: Йосиф, Миколай, Михайло, Іван Золотоустий, Василій Вел. і Йосафат. Кожен з тих малюнків був фундований окремими парохіянами, а один жіночим братством. Щоб зазначити це, а зокрема, щоб церква мала тривалу памятку і памятала своїх фундаторів, на окемих лентах на кожному образі подано, чий це дар. Намальовані в українсько-візантійському стилю, із золотими окрасами і сильними живими барвами, ті образи в півтемній церкві виглядають дуже ефективно.

В неділю 25-го вересня при великому здвизі парохіян, між якими є вже багато новоприбулих нових еміґрантів, та при участі запрошених гостей відбулося святочне посвячення тих нових мистецьких здобутків церкви. З цієї нагоди парох о. Ганас виголосив відповідну проповідь, в якій дав релігійну характеристику всіх зображених на малюнках святих. Ціле посвячення з участю місцевого хору, мало незвичайно святочний характер. Після нього відбулося традиційне приняття в церковній галі, яка ледве могла помістити всіх запрошених. Підчас вечері, яка протягнулася до пізна, відбулася також і збірка на наші допомогові цілі.

Невелика наша громада в Кортіс Бей має сьогодні церкву, якою може похвалитися на багато далеко більших від неї громад.

Гість.

Нові іміґранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Етлінґер" до порту в Ню Орлінс, дня 10. жовтня:

Кайло Степан; Кисіль Семен, Надія, Антін; Михайлюк Василь, Катерина, Марія, Богдан; Мокрицький Степан, Галина, Христина, Іванна; Микитин Орест, Анастазія; Панас Діонізій, Павлина, Осип, Ірина; Поліщук Іван, Марія, Галина, Ярослав; Різенко Іван, Анастазія; Заьця Михайло, Ольга, Євгенія, Стефанія; Чаюк Ольга; Семарковський Теодор; Дахівський Дмитро, Францішка, Ігор, Мирон; Форманюк Павло, Анна; Яворська Ярослава; Калиновський Павло, Оксана, Ірина, Антонія; Касянчук Андрій, Ольга, Ольга, Люба; Ключенко Михайло, Таня Петро.

Українці, що приїхали старанням ЗУАДКомітету на кораблі „Дженерал Баллю" до порту в Ню Йорку, дня 5-го жовтня:

Бевшка Степан, Євдокія, Осипа, Степан, Анна; Бігун Василь, Анна, Петро, Степан; Хлиста Микола, Розалія, Тарас; Дейнека Іван, Софія, Юлія, Роман, Тамара; Дидик Дмитро, Марія, Михайло; Гуряк Олександер, Ніна, Марія; Галяс Володимир, Марія, Роман; Гаврилюк Галина, Василь, Марія; Головань Микола; Іванчевський Іван, Катерина; Якимів Василь, Татяна, Степан, Володимир; Камінський Теодор, Анна, Марія; Кокунь Павло, Юлія, Емілія, Павло; Кушнір Теодор, Татяна, Марія; Стельнихівський Андрій, Марія; Маєвський Володимир; Німчук Микола, Ольга, Михайло; Савицький Євстахій, Антонія, Люба, Павло; Скальський Теодор, Текля; Сохоцький Василь, Анна; Трач Степан, Галина, Володимир; Вітовський Володимир, Анєля; Вовк Марія; Винницький Микола, Антоніна; Думський Степан; Новоєад Євгеній, Ірина; Мацюк Василь, Марія, Богдан, Марія; Носенко Іван, Олександра, Валентина; Павлишин Іван, Анна, Ольга; Питель Петро, Марія, Павло; Такой Петро, Анна! Василів Петро, Євфрозина, Стефанія; Дюґ Теодор, Василь; Гідний Володимир, Наталія, Ірина, Євген; Семітка Віктор, Домаха, Юхим; Наконечний Андрій.

—o—

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Навчання англійської мови.

Інтернешенел Інститут повідомляє, що навчання англійської мови для дорослих осіб, зокрема для тих, що щойно недавно прибули до Злучених Держав, буде відбуватись в найближчих тижнях в таких публичних школах: Снайдер Гай Скул, Школа ч. 5, Школа ч. 11, Школа ч. 14 і Школа ч. 19. Наука буде відбуватись кожного понеділка, вторка, середи і четверга від години 7.15 до 9.30 вечером. Вписи вже зачались.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ЩУПАК, МАЛОЩО МЕНШИЙ ВІД ТОГО, ЩО ЙОГО ЗЛОВИВ.—Ронелд Еттестед, з Норгом, Мінесота, років 9, зловив того великого щупака в Геф-Мун Лейк. Щупак важив 26 фунтів.

ПАПА ЗАКЛИКАЄ ДО ДОПОМОГИ СКИТАЛЬЦЯМ.

Рим, 4. жовтня. — Папа Пій виголосив вчора промову, закликаючи до „негайної і відповідальної акції" для допомоги скитальцям і вигнанцям. В поінформованих колах вважають, що Папа мав на думці не так переміщених осіб, що є під опікою ІРО, як головно всіх пізніших втікачів і вигнанців з-поза залізної заслони, якими ніхто не піклується.

—o—

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. С.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 347, на своїх зборах незабуло пошанувати гол. предсідника У. Н. Союзу, бл. п. Миколу Мурашка і замість вінка на його могилу, Тов. дало зі своєї каси $30 на прибувших скитальців, що прибули до Мілвіл. — С. Патен, предс.; С. Пелехатий, кас.; Г. Тимчій, секр

—o—

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. З., Ню Йорк, Н. Й. — ЗУАД Комітет Вам не проголосив збірки, бо Ви самі вислали її до Европи, а не через Комітет. До того це поміч одиниці й подяка одиниці. Таких подяк „Свобода" не містить. Їх можна б рахувати вже не на сотні, а на тисячі, якби зрахувати те все, що нам надсилано зо скитальщини. Як виглядав би наш невеликий часопис, коли б ми були це все друкували! Обмежуємось тільки до подяк, що їх міститься як платні оголошення, хоч і тут звертали ми вже нераз увагу, щоб старатись і цього не надсилати. Не радимо й Вам цеї подяки містити, бо за неї треба б платити. Та ж маємо тисячі українців в Америці, що помагали і помагають таким хворим людям — без прилюдних подяк.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЛТІМОР, МД. — Місячні збори Вр. Пресв. Тройці, від. 320 відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 3101 O'Donnell St. Просимо всіх членів прийти на збори і порадьмося, в який спосіб прийти з негайною помічю нашим новоприбувшим братам і їх рідні. Просимо не присилати дітьми місячних вкладок, але самим прийти, бо ця справа мусить бути полагоджена. — За уряд: Н. Мармаш, предс.; Г. Шулька, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до загального відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Martin ул. Тому, що маємо дуже багато справ до порішення, просимо масово прибути, без різниці, чи хто має платити чи ні. До ювілею Батька Союзу, що відбудеться 23-го жовтня, мусимо виповнити призначену нам квоту нових членів. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 266, відбуде свої місячні збори в суботу, 8. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в гали церковній св. О. Николая. Уряд просить всіх членів і члениць і не-членів взяти участь у цих зборах, бо є дуже важна справа до полагодження. Хто ще не є членом просимо прийти на збори і вписатися, щоби закінчити кампанію за 55 тисяч членів. — В. Труфин, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — М. Паранич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Запомог. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 8. жовтня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, в год. 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 В. Лакавана Еве. Взиваємо всіх членів старатися плтаити на час свої місячні вклад- — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Тов. Січ, від. 39, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, точно в годині 3. пополудні, в сали У. Н. Дому. Члени обовязково мають явитись на час і привести зі собою нових членів та вписати до Тов. і У. Н. Союзу, а тим допоможете завершити квоту, яку дано на наш відділ. Довгуючих членів просимо по можности сплачувати свої залеглости. — І. Каменюк, рек. секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в У. Д. Клюбі, 2376 Грейлінґ ул. Просимо членів прийти на ці збори. — Т. Судомир, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 8. жовтня, в годині 8. ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. Просимо усіх членів прийти на ці збори, бо єдуже важні справи до полагодження. Також прийдіть і заберіть тікети на баль, що відбудеться 12. листопдаа. — За уряд: Н. Левкович, предс.; І. Шемен, кас.; П. Кучма, фін. секр.; С. Левко, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, точно 1:30 пополудні, в Громадськім Домі. Просимо, щоби всі члени були приявні, бо є дуже важна справа до полагодження. — В. Новак, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. жовтня в домі Лісного, в годині 2. пополудні. На зборах урядники і контрольори дадуть звіт з трьох місяців. Просимо всіх членів прийти на збори. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо всіх членів, що місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 9. жовтня, в год. 1. попол., в домівці Укр. Клюбу, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів взяти численну участь в цих зборах, бо є багато справ до полагодження, як поміч ЗУАДКомітетові в звязку із спровадженням скитальців з Европи, кампанія „Свободи", ювілей 55-річчя У. Н. Союзу, а полагодження цих справ вимагає більшої скількости членів. Довгуючих членів просимо вирівняти свої вкладки за попередні місяці та платити що місяця, бо вкладок по хатах не збирається. — За управу: І. Чопик, гол.; С. Пипюк, скарб.; П. Іваш, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Мир, від. 324, відбудуться в суботу, 8. жовтня, в годині 8. ввечір, в Укр. Галі, 800 N. 23rd St. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до рішення. — Г. Григорчук, предс.; П. Максимович, кас.; Г. Вучко, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовськоого, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. жовтня, в домі Укрг Горожан на Wakeling, в годині 7. ввечір. — П. Радинський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, відбуде місячні збори 8. жовтня, у 8. годині ввечір, в Укр. Централі, 180 William St. Просимо усіх членів прибути на ці збори. Буде вибір комітету, що відбудеться 15. жовтня. — А. Сурма, предс.; І. Андріячин, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня. Просимо всіх членів численно явитися, бо є дуже важні справи до полагодження. — Т. Малик, А. Гарасим, М. Ю. Сеник, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ВСІХ ЗНАЙОМИХ як з табору Dillingen/Donau, а також з краю, прошу в дуже важних справах подати свої адреси до мене чим скорше:

ROMAN SOBOL
740 E. 9th St., New York 9, N. Y.

МАРІЯ ГЕВКО пошукує своєї сестри **АНАСТАЗІЇ ГЕВКО** з села Волошинова, пов. Старий Самбір, котра має перебувати коло Ню Йорку. Хто про неї знає, або вона сама, прошу голоситись на адресу:

Mr. GUDZ MYCHAJLO,
346 Chester Rd., Old Trafford,
Manchester 16, England

АННА КОВАЛЬ, донька Гринька, з села Гориславичі, повіт Мостиска, шукає **АННУ ТИРУСЬ**, замешкалу около 22 років в Ню Йорку. Прошу писати на адресу:

ANNA KOWAL
c/o Muskett,
8154 Fairview Rd., Elkins Park,
Philadelphia, Penna.

Пошукую **ЯНЧУРА МИХАЙЛА** і **АННУ**, які перебувають в Австрії у таборі для скитальців. Хочу вислати їм завірення на виїзд до U.S.A. Хто знає їх адресу, або вони самі, хай пише до:

LESKIW-ZARUMA EUGENIA
543 Market St., Newark, N. J., U.S.A.

Українські часописи в Австрії і Німеччині прошу про передрук повищого оголошення.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 2. пополудні, в галі парафіяльній, 45-47 Говп Еве, Пасейк. Просимо членів прийти на збори та вирівняти свої належитості. Просимо членів, котрі мають знайомих, що прибули зі скитальщини, приведіть їх на збори та впишіть до Союзу. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

ТАРЗАН, ч. 2191. Справі рачив Тікара.

Справі вистрілив просто саме тоді, як Тікар закручував ріг вулиці.

Молодий лев почув рану в плечі і впав на землю.

Коли необережний ловець підступив ближче, щоб покінчити з львом...

...Тікар несподівано перевернувся на другий бік і станув на рівні ноги.